

De 'Militärverwaltung' komt en gaat

Met de eerste Duitse troepen trokken op 10 mei '40 ook de eerste Duitse bestuursambtenaren ons land binnen. Zij waren militairen.

Dat was uitvloeisel van de regelingen die de Duitse legerstaf met Hitlers machtiging in detail uitgewerkt had sinds begin oktober '39 de eerste plannen voor een offensief tegen Nederland ontworpen waren. Hitler had het voor- naamste op 9 mei '40, aan de vooravond dus van de invasie, samengevat in een decreet dat bepaalde dat de bezette delen van Nederland, met die van België, Luxemburg en Frankrijk, onder militair bestuur geplaatst zouden worden; hoogste Duitse autoriteit in ons land werd dan de bevelhebber van de legergroep (*Heeresgruppe B*) waartoe de twee Duitse legers behoorden die daags daarna onze grenzen zouden schenden: *Generaloberst* von Bock. Persoonlijk zou het von Bock natuurlijk aan tijd ontbreken om zich met bestuursaangelegenheden bezig te houden; tevoren had hij daar trouwens ook niet veel tijd voor kunnen vrijmaken. In zijn staf was evenwel tijdig een *Militärverwaltungsstab* ingebouwd met een hoge Duitse ambtenaar, dr. Reeder, aan het hoofd. Als organen van die *Militärverwaltung* zouden, naarmate meer gebied veroverd was en dus bestuurd moest worden, *Ortskommandanturen*, *Feldkommandanturen* en *Oberfeldkommandanturen* het militair gezag gaan uitoefenen; bepaald was tenslotte dat von Bocks plaats aan de top van die bestuurspiramide spoedig ingenomen zou worden door een andere Duitse generaal, von Falkenhausen.

De *Militärverwaltungsstab* had in de maanden die aan de Duitse inval voortafgingen, met veel ijver gewerkt. Hij had uitgebreide richtlijnen voor het bestuur opgesteld die wij in het tweede deel van ons werk al weergaven. Die richtlijnen waren geheim, maar wat er in eerste instantie uit voortvloeide, kon de bevolking in de bezette provincies al lezen op de rood-omrande biljetten die, tijdig gedrukt en aan de troep gedistribueerd, kort na de doortocht van de Duitse voorhoeden op tal van plaatsen aangeplakt werden. 'Wie zich rustig en vreedzaam gedraagt, heeft niets te vrezen', stond er; wapens en munitie moesten ingeleverd worden; elke vorm van anti-Duitse actie zou zwaar gestraft worden; de Nederlandse overheidsorganen dienden hun werk normaal voort te zetten; hamsteren werd verboden. 'Het zou', zo heette het in een 'Oproep aan de bevolking van Nederland en België', 'de Duitse weer-